

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva C-47/14

**Holterman Ferho Exploitatie BV in drugi
proti
Friedrichu Leopoldu Freiherrju Spiesu von Büllesheimu**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Hoge Raad der Nederlanden)

„Predhodno odločanje — Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Pristojnost in izvrševanje sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah — Uredba (ES) št. 44/2001 — Člen 5, točka 1 — Pristojnost v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji — Člen 5, točka 3 — Pristojnost v zvezi z delikti — Členi od 18 do 21 — Individualna pogodba o zaposlitvi — Pogodba direktorja družbe — Prenehanje pogodbe — Razlogi — Nezadovoljivo izvrševanje mandata in nezakonito ravnanje — Ugotovitvena in odškodninska tožba — Pojem „individualna pogodba o zaposlitvi““

Povzetek – Sodba Sodišča (tretji senat) z dne 10. septembra 2015

1. *Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Pristojnost in izvrševanje sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah — Uredba (ES) št. 44/2001 — Tožba za ugotovitev odgovornosti na več podlagah, ki lahko spadajo pod več pravil o pristojnosti — Sodišče, pristojno na podlagi neizpolnitve obveznosti iz navedenih določb*

(Uredba Sveta št. 44/2001, členi 5, točki 1 in 3, ter od 18 do 21)

2. *Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Pristojnost in izvrševanje sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah — Uredba (ES) št. 44/2001 — Pristojnost v zadevah v zvezi z individualnimi pogodbami o zaposlitvi — Tožba družbe za ugotovitev odgovornosti zoper osebo, ki je hkrati delavec in poslovodja te družbe — Vključitev — Pogoji*

(Uredba Sveta št. 44/2001, členi 5, točki 1 in 3, ter od 18 do 21)

3. *Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Pristojnost in izvrševanje sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah — Uredba (ES) št. 44/2001 — Pravni pojmi — Avtonomna razlaga*

(Uredba Sveta št. 44/2001)

4. *Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Pristojnost in izvrševanje sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah — Uredba (ES) št. 44/2001 — Določbe te uredbe, ki se štejejo za enakovredne določbam Bruseljske konvencije — Razlaga navedenih določb v skladu s sodno prakso Sodišča v zvezi s Konvencijo*

(Konvencija z dne 27. septembra 1968; Uredba Sveta št. 44/2001)

5. *Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Pristojnost in izvrševanje sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah — Uredba (ES) št. 44/2001 — Posebne pristojnosti — Pristojnost v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji v smislu člena 5, točka 1(b) — Opravljanje storitev — Pojem — Določitev značilne obveznosti — Pravno razmerje med poslovodjo družbe in to družbo — Vključitev — Pogoj*

(Uredba Sveta št. 44/2001, člen 5, točka 1(b))

6. *Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Pristojnost in izvrševanje sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah — Uredba (ES) št. 44/2001 — Pojem zadeve v zvezi s pogodbenimi razmerji — Tožba za ugotovitev odgovornosti poslovodje zaradi neizpolnitve obveznosti, ki jih je imel na podlagi prava družb — Vključitev — Določitev kraja izpolnitve pogodbene obveznosti — Kraj dejanskega opravljanja njegovega dela in pretežnega opravljanja njegovih storitev*

(Uredba Sveta št. 44/2001, člen 5, točka 1(b), druga alineja)

7. *Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Pristojnost in izvrševanje sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah — Uredba (ES) št. 44/2001 — Posebne pristojnosti — Pristojnost v zvezi z delikti ali kvazidelikti — Pojem — Tožba za ugotovitev odgovornosti, ki ne spada pod zadeve v zvezi s pogodbenimi razmerji*

(Uredba Sveta št. 44/2001, člen 5, točki 1(a) in 3)

8. *Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Pristojnost in izvrševanje sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah — Uredba (ES) št. 44/2001 — Posebne pristojnosti — Pristojnost v zvezi z delikti ali kvazidelikti — Pojem — Določitev kraja škodnega dogodka — Kraj nastanka škode in kraj vzročnega dogodka*

(Uredba Sveta št. 44/2001, člen 5, točka 3)

1. Kadar nacionalno sodišče, ki odloča o tožbi o ugotovitvi odgovornosti osebe tako v njeni vlogi direktorja kot poslovodje družbe in na podlagi delikta, Sodišče sprašuje o razlagi določb Uredbe št. 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, ki se nanašajo na sodno pristojnost v zadevah v zvezi z individualnimi pogodbami o zaposlitvi v smislu poglavja II, oddelek 5, členi od 18 do 21, Uredbe št. 44/2001, v zvezi s pogodbenimi razmerji v smislu člena 5, točka 1, te uredbe in v zvezi z delikti ali kvazidelikti v smislu člena 5, točka 3, navedene uredbe, zgolj okoliščina, da tožeča stranka v tožbi navaja več podlag za odgovornost, ne zadostuje za ugotovitev, da ta tožba lahko spada pod vsako od navedenih določb. Tako je namreč, le če se očitano ravnanje lahko šteje za neizpolnitev obveznosti, ki izhajajo iz teh določb, kar mora preveriti nacionalno sodišče.

(Glej točki 31 in 32.)

2. Določbe poglavja II, oddelek 5 (členi od 18 do 21), Uredbe št. 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da v položaju, v katerem družba proti osebi, ki je opravljala naloge direktorja in poslovodje te družbe, vložila tožbo za ugotovitev kršitev, ki jih je ta oseba storila pri opravljanju svojih nalog, in za povračilo škode, preprečujejo uporabo člena 5, točki 1 in 3, te uredbe, če je navedena oseba v vlogi direktorja in poslovodje nekaj časa in po navodilih te družbe zanjo opravljala storitve, za katere je kot protidajatev prejela plačilo, kar mora preveriti nacionalno sodišče. Vprašanje uporabe posebnih pravil o določanju pristojnosti, določenih v navedenem oddelku Uredbe št. 44/2001, se namreč postavlja, le če je mogoče šteti, da je bila navedena oseba z individualno pogodbo o zaposlitvi v smislu člena 18(1) te uredbe zavezana družbi, katere direktor in poslovodja je bila, in se tako lahko šteje za delavca v smislu odstavka 2 istega člena.

Kar podrobneje zadeva razmerje podrejenosti, je treba njegov obstoj presojeti v vsakem posameznem primeru glede na vse vidike in okoliščine, značilne za obstoječa razmerja med strankami.

Nacionalno sodišče mora poleg tega preveriti, v kakšni meri je tožena stranka v vlogi delničarja tožeče družbe lahko vplivala na voljo upravnega organa te družbe, katere poslovodja je bila. V tem primeru bo treba ugotoviti, kdo je bil odgovoren za to, da ji daje navodila in nadzoruje, kako se ta izvajajo. Če se bo izkazalo, da ta sposobnost vplivanja tožene stranke na navedeni organ ni bila zanemarljiva, bo treba ugotoviti, da ni bilo razmerja podrejenosti v smislu sodne prakse Sodišča v zvezi s pojmom delavca.

(Glej točke 34, od 46 do 49 in točko 1 izreka.)

3. Glej besedilo odločbe.

(Glej točko 37.)

4. Glej besedilo odločbe.

(Glej točko 38.)

5. Pogodba, katere značilna obveznost je opravljanje storitev, se šteje za opravljanje storitev v smislu člena 5, točka 1(b), druga alineja, Uredbe št. 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah. Iz tega izhaja, da je treba v okviru prava družb, ker značilna obveznost pravnega razmerja med poslovodjo in vodeno družbo vključuje dejavnost, ki se opravlja za plačilo, to dejavnost šteti za opravljanje storitev v smislu člena 5, točka 1(b), druga alineja, Uredbe št. 44/2001.

(Glej točki 57 in 58.)

6. Člen 5, točka 1, Uredbe št. 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da tožba, ki jo je družba vložila proti svojemu nekdanjemu poslovodji zaradi domnevnega neizpolnjevanja obveznosti, ki jih je imel na podlagi prava družb, spada pod pojem zadeve v zvezi s pogodbenimi razmerji. Nacionalno sodišče mora ob neobstoju vsakršne drugačne določbe v statutu družbe in drugih dokumentih opredeliti kraj, kjer je poslovodja dejansko in pretežno opravljal svoje dejavnosti v skladu s pogodbo, če opravljanje storitev v zadevnem kraju ni v nasprotju z voljo strank, kot izhaja iz njunega dogovora. V ta namen je mogoče upoštevati zlasti čas, ki ga je preživel v teh krajih, in pomembnost dela, ki ga je tam opravljal.

(Glej točke od 63 do 65 in točko 2 izreka.)

7. Glej besedilo odločbe.

(Glej točki 68 in 70.)

8. Kadar družba proti svojemu nekdanjemu poslovodji vloži tožbo zaradi domnevnega nezakonitega ravnanja, je treba člen 5, točka 3, Uredbe št. 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah razlagati tako, da ta tožba spada med zadeve v zvezi z delikti, če očitane ravnanja ni mogoče šteti za neizpolnitev obveznosti, ki jih ima poslovodja na podlagi prava družb, kar mora preveriti nacionalno sodišče. Nacionalno sodišče mora na podlagi dejanskih okoliščin zadeve ugotoviti navezno okoliščino, ki je najtesneje povezana s krajem vzročnega dogodka, zaradi katerega je nastala škoda, in s krajem, kjer je nastala škoda.

V zadevah v zvezi z delikti in kvazidelikti je namreč sodišče kraja, kjer je prišlo do škodnega dogodka ali kjer grozi škodni dogodek, običajno najprimernejše za odločanje, predvsem zaradi bližine predmeta spora in lažje izvedbe dokazov.

Kar zadeva kraj vzročnega dogodka, je treba upoštevati, da je ta kraj lahko tam, kjer je poslovodja družbe opravljal svoje naloge. Kar zadeva kraj nastanka škode, je to kraj, kjer se škoda, ki jo zatrjuje družba, dejansko pokaže.

(Glej točke 73, 74, 76, 77, 79 in točko 3 izreka.)